

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— május 9.

(Közélet és hazafiság) Boldog országok azok, amelyekben lehet valaki hazafi anélkül, hogy a politikára még csak gondoljon is. De mi, magyarok, fájdalom, közel négyszáz esztendő óta oly helyzetben vagyunk, hogy a mi politikai életünk nem különféle irányu, de ugyanama eszmét, az önálló, független nemzeti állam eszméjét szolgáló fölfogások mérkőzése, hanem a nemzeti államiság eszméjének küzdelme az államiságot elnyomni vagy megbontani törekvő idegen áramlatok ellen. Ahol pedig a politikai küzdelem ily irányban folyik, ott, aki nem áll a nemzeti eszme szolgálatába, az akarva, nem akarva, ellene dolgozik a nemzeti eszmének és az idegen befolyás erősítését mozdítja elő. A német, francia, az angol mondhatja azt, hogy nem törődik a politikával, mert minden német, francia, vagy angol, a mikor a maga önérdekéért fárad és vagyont szerez, saját nemzetét gyarapítja azzal a vagyonnal, amelyet becsületes munkával szerzett, saját nemzetét gyarapítja azzal a családdal, amelynek biztos existenciát biztosít. — De a mi nemzeti küzdelmünk a létért és nem az ilyen vagy amolyan irányu fejlődésért folyik. Aki pedig a létért folyó küzdelemben nem támogatja teljes erejével a maga nemzetét, az gyöngíti a nemzetet. A magyar embert hazánknak súlyos helyzete, egyrészt a mi elnyomásunkra törekvő osztrák hatalommal szemben, másrészt a keblünkben dúló és állambomlasztó nemzetiségi tö-

rekvésekkel szemben kényszeríti arra, hogy a közügyekkel foglalkozzék, mert ha nem foglalkozik, az állam függetlenségéért és egységéért küzdőknek e számát közönyös magatartásával is apasztja. Ezért van az, hogy nálunk a politizálás, a közéleti szereplés a hazafiság kérdésével teljesen egybeesett. Ezért van az, hogy nálunk csak a közéleti szereplést honorálja a közvélemény s hogy aki nem foglalkozik a közügyekkel, hogy aki nem politizál, azt mint a nemzet ügyére nézve teljesen haszontalant nem sokra becsülik, sőt gáncsolják, hogy csak önérdekét nézi s nem törődik a hazával.

Alkohol és szellemi élet.

— Irta: dr. Stein Fülöp, főorvos, kir. tan. —

(Folyt. és vége.)

— május 9.

(II.) Amit az előzőkben az alkohol hatásáról a szellemi működés lefolyására mondtunk, az kisebb mennyiségekre vonatkozik; az, hogy nagyobb mennyiségben a szellemi működés lefolyását kézzelfoghatóan lassítja, nehezíti és megzavarja, az annyira köztudomásu, hogy nem szorul beható tárgyalásra.

Arra kell immár áttérnünk, hogy miképen hat kisebb mennyiségű alkohol a felfogásra? Itt ismét oly kísérleteket említek fel, melyeket Heidelbergában végeztek. A kísérletet úgy végezték, hogy a kísérleti egyénnek azt tűzték ki feladatul, hogy egy deszkának körülbelül két centiméternyi hasadékan

át figyelje meg a hasadék mögött forgó hengeren, vagy gyorsan mozgó lemezen foglalt betűk, vagy szótagok felbukkanását. A kísérleti egyén a betűket, vagy szótagokat rögtön nevezze meg. Kitűnt, hogy alkohol körülbelül három negyed liter sör — hatása alatt a felfogás kezdettől fogva gyöngítő, itt nem előzi meg tehát megkönnyebbülés, amint ezt a szellemi tevékenységénél (a szó szűkebb értelmében) látszólag természetes dologként észlelték.

Egy másik kísérletet Aschaffenburg tanár végzett Heidelbergában, ki megfigyelte, hogy a betűszedő munkájának pontossága alkohol hatása alatt mennyit szenved. 30 ccm. alkohollal, mi körülbelül 300 gr. bornak felel meg, a végzett munka értéke 10% al csökkent, azon munkával szemben, melyet alkoholélvezet nélkül végeztek. Nem kevésbé fontos azonban a betűszedőknek azon állítása, hogy ők azt hitték, miszerint alkohollal végeztek, mint anélkül.

Még egy elemi egyműködés szolgált alkoholhatás tekintetében lélektani kísérletek tárgyául: ez az emlékezőtehetség. Idegrendszerünk ez irányu normális működése nélkül a szellemi munka nem értékesíthető és annál megdöbbentőbb, hogy ezen képesség már mérsekelt szesz élvezésénél is (kb. egy üveg bornál) gyöngül, úgy, hogy az ittasságnak azon tünete, hogy a tartama alatt nyert benyomásokra nézve

Sors.

Vagyunk, kit soha meg nem értnek;
 Uttalan-uton jár a lelkünk!
 Virágot üzünk, — tüske szakgat,
 S vad, sötét Karvaly száll felettünk!

Kilobban éltünk észrevétlen
 A ránk szakadó vak homályba,
 Mint kietlen sívár pusztaságon,
 Fénytelen néma éjszakákon
 Árván hagyott tűz gyöngye lángja!

Zivuska Andor.

Egy dézsa hideg viz.

Irta: Zsoldos László.

A „Szabadság” eredeti tárcája.

A szép szőke asszony nyujtózkodott egyet, mint a doromboló macska, azután félig lecsukott szemhéja alól rezignáltan pillantott Gizikére, aki szemközt ült vele a zöld kanapé csücskében.

— Hm, milyen könnyen is kiábrándul az asszony néha az urából!

Gizike, ez a tapsifüles süldő menyecske, gyerekes kíváncsisággal kapott a szép házi-asszony bársonyos, fehér keze után:

— Hát igen, angyalom, mondd el már, miért ábrándultál ki az uradból?

Erzsi, — mert ez volt a neve — kissé kölletlenül húzta félre a szája szélét.

— Nos, kedvesem, ha erővel tudni akarod, elmondhatom. Az eset úgy iörtént, hogy utóbbi időben, a jó ég tudja, miért, egyszerre csak bolondjában féltékenykedni kezdtem az uramra. Csak Isten a megmondhatója, amennyi gyötrelmet én kiálltam. Ha mellém ült, már féltem, hogy idegen parfüm illatát fogom érezni a ruháján, a kezén; ha megcaókol, úgy éreztem, hogy a csókja helyén forróság lepi el a bőrömet és arra gondoltam, vajjon nem másvalakit csókolt e meg ugyancsak az ajakkal csak egy félórával is azelőtt. Szóval: szenvedtem, mondhatom, rejtentően szenvedtem. Ezt te, picikém, természetesen még nem próbáltad, ugye? Azelőtt én sem, csak a legutóbbi időben. De hát én szerettem az uramat.

— Akkor bizonyosan még most is szeretted — válekedett a kis Gizike. Erzsi asszony immel-ámmal vonogatta a gömbölyű vállát.

— Ki tudja, — suttogta halkán, szinte bánatos hangon. Kis idő múlva folytatta:

— Neha is tudom, miért voltam annyira féltékeny; okom nem volt rá a legcsekélyebb sem; igazán a legcsekélyebb sem. De hát én féltékeny akartam lenni — s alig hallhatóan fölnevetett — és ezzel vége! És gyanus volt nekem minden, a legaprólékosabb, legjelentéktelenebb kicsiség is, amivel ezt az én féltékenységetem táplálhattam,

szíthattam. Oh, hidd el kicsikém, jó dolog féltékenynek lenni...

Amaz hitetlenül nézett az ábrándos szemébe s nem felelt semmit.

Próbára teszem, gondoltam — szötte tovább a másik — s akkor meglátom, ha vajjon alaposak-e aggodalmaim?

— És alaposak voltak? Próbára tetted? Érdekes.

— Igen próbára tettem, még pedig igen egyszerű módon. Erősen elváltoztatott kézírással írtam egy meglehetősen émelvítő szerelmes levelet, olyant, amilyent egy afféle írhat; azután belétttem egy boritékba s a főpostán feladtam. Választ poste restante kértem tőle. Rendez voust is ajánlottam neki, — természetesen, kissé finoman. Tudod, édesem abban a levélben minden meg volt, ami egy tisztességes szerelmes levélhez szükséges. Forró epedés, visszafojtott vágy, önérzetre és kielégítetlen szerelemre meg női jó hírnévre való hivatkozás; szóval minden, amivel csak el lehet csavarni egy férfinak a fejét. Még aláírás is volt rajta. Természetes, nagyon köznapi nevet választottam.

— Például Szabó Máriát, — nem?

— Nem; Nagy Boriskát. A Boriska névhez, úgy számítottam, valami bogárszemű fekete szépséget fog elképzelni. Ömlengéseim alá tehát szépen odakanyarítottam, hogy: az, aki mindig Önre gondol, Nagy Boriska...

teljesen hiányzik a visszaemlékezés, nem egyéb, mint magasabb fok a már mérsékelt ivásnál meglevő állapotnak. Már most ha ahhoz tartjuk magunkat, hogy Stern tanár kísérleti vizsgálatai szerint — amelyeknek eredménye gyakorlott bírák előtt nem is volt meglepő, — a phantasia már egészen normális és egyszerű viszonyok közt is merész játékot űzhet agyunkban és agyban néha már régebben fennálló fogalomesoportokba osztatnak be, miáltal épségünkben és eredetiségünkben annyira szenvednek, hogy a visszaemlékezésnél egészen hamis vonatkozásban és elferdítve jutnak érvényre, ha ezt szem előtt tartjuk, be kell ismernünk, hogy a tanuvallomások oly benyomásokról, melyeket valaki mérsékelt alkohol élvezésekor, vagy azután nyert, legföljebb felényi bizonyító erővel bírnak. Olyan tanukat, kik észleleteik idején nagyobb mennyiségű alkohol hatása alatt állottak, nem is kellene megeskedtetni.

Ez ellen fel lehetne hozni, hogy mindezen megfigyelések egészen egyszerű, kezdetleges lelki működésre terjednek ki és hogy eredményeik bonyolultabb szellemi működésre nem alkalmazhatók. Ezen ellenérv megdöntésére azon kísérleteket akarom közölni, melyeket Jozs (semináriumi igazgató Bernben) tanítványaival végzett, mely kísérletekkel egyszersmind megállapította az alkohol élvezetének közvetlen hatását a szellemi munkára. Kísérleténél igénybe vette a szellemi erő minden tényezőjét, a figyelmet, felfogást, emlékezőtehetséget, értelmiséget, sőt még a phantasiát is, azáltal, hogy az egyszerű számolási műveletek köréhez tartozó feladatokat végeztetett, amelyeket egyszeri bemondásra $\frac{1}{2}$ —1 perc alatt kellett megfejtetni. A tanítványokat tíz-tíz főből álló két csoportra osztotta, az egyik csoport józanul, alkohol élvezése nélkül dolgozott, a másik pedig egy $\frac{1}{2}$ —1 l. sör hatása alatt összesen

16 kísérletet végzett; minden résztvevőnek 640 (16 szorozva 40) feladatot kellett megoldania. Jozs az eredményről teljesen pontos táblázatos kimutatást közöl, amelyből kiemelendő: „A mérsékelt alkoholévezet, azaz 1—2 pohár sör, vagy bor, kezdetben megkönnyítette a szellemi munkát 2.3% azonban súlyos utóhatása volt, amennyiben 1, 2, 3 óra múlva jelentékenyen csökkentette a munka értékét. (4.9%, 10.9% és 12.5%) A munka értékének csökkenése az alkoholt élvezők csoportjában az összes versenykísérletek átlagát véve 5.3%-ot tett ki, amelyhez hozzá kell számítani a későbbi munkórakban bekövetkezett kevésbé ellenőrzött káros következményeket. Reméljük, hogy az alkohol élvezete egy résztvevő egészségére sem volt marandó káros hatással. Eleinte erkölcsi vereség fenyegetett, amennyiben az ivó csoport örömmel nyult ismét a pohárhoz, hangoztatva látszólagos diadalát és ebből kifolyólag az árpalé üdvösvoltát és értékét. De lassan lassan elmult az ujjongás, a jó fiuk gondteljes pillantással ültek sörük mellett, mint valami keserű orvosság előtt, panaszolva vereségüket és az alkohol élvezetét követő nyomoruságos érzéseket. Szívükből örültek a versenykísérletek befejezésének. Az alkoholbálvány imádása még inkább csökkent volna, ha szokás szerint, mint vesztes félnek sajtójukból kellett volna a költségeket (kb. 30 frt) fedezniök.

Uj vezérbizottság.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 9.

A mai nap édes kevés változatosságot hozott. Az ugynevezett politikai körök, — amelyek alatt egyes hírlapilag lansirozott politikusok értendők, — az általános kérdéseken rágódtak több kevesebb szerencsével a megoldás tekintetében.

Mai híreink itt következnek:

(Uj vezérbizottság.)

A koalíció vezérbizottsága újból megválasztatik. Ez ugyan nem felel meg a rendszerváltozásnak, de a kormány egyik tagja ma így indokolta a vezérbizottság fennmaradásának szükségét:

— A kormánynak nem kellemes, ha a vezérbizottság fennmarad, de viszont a szövetség pártoknak létérdeke, hogy a vezérbizottság, mint a koalíció külső szerve fenntartassék. Mert semmi sem tenné a kormányt, ha nem állana ten a koalíció; a maga eredeti összetételében és formájában. Nem programot kell szerkesztenie, nem kell országos mozgalmakat csinálnia, hanem feladata leszen, hogy a koalíción belül minden párt jogát és súlyát fentartsa és a koalícióban mint olyanban a pártok érdekeit megóvja. Legfőképpen pedig az lesz a kötelessége, hogy a pártok koalíciós jellegét fentartsa.

E nyilatkozat világossá teszi, hogy a kormány már beleegyezését adta ahhoz, hogy a vezérbizottság az első koalíciós gyűlésen megválasztassék.

(Uj titkos tanácsos.)

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Latkóczy Imrénének, a közigazgatási bíróság másod elnökének a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

(Kálvinista koronaőr.)

Mi is megirtuk, hogy Prónai Dezső bárót szemelték ki koronaőrnek.

Ez alighanem tévedés.

Az egyik koronaőr. ugyanis, mindig katolikus vallásu, míg a másik protestáns. Az elhunyt Radvánszky ugyan protestáns volt és így az ő helyére is csak protestáns kerülhet. Igen ám, csak hogy a protestáns felekezethez két árnyalata van; és a protestáns koronaőr váltakozva hol az egyikhez, hol a másikhoz tartozik.

Radvánszky Béla luteránus volt és így utána csak kálvinista következ-

— De legalább eszednél egy kis diszkrepanciót, — vagy nem?

— Hogyne, nagyon is! Megirtam, hogy én, már mint Nagy Boriska kisasszony, nem vagyok olyan, mint a többi nő és hogy az én szívemben igazi, tiszta szerelem lobog és...

— Mikor adtad fel? — szakította félbe Gizike asszony.

— Kedden; aztán...

— Mikor jött meg?...

— Aztán mindjárt másnap megjött. Én vettem át. Ugy rémlett akkor, mintha a levélhordó valami szánakozó tekintettel nézett volna reám. Jézus, — villant meg az agyamban — hátha csakugyan megcsalt! Nem most, amikor próbára akarom tenni, megcsal-e, hanem máskor, már régtől fogva. Talán — ki tudja — talán elejétől kezdve! Mert ugyan miért nézne rám most így ez a postás, hanem azért, mert bizony ez már nem is az első levél, amelyeket idegen női irással megcímezve bozott neki, akármikor, évek óta, olyankor, amikor nekem még eszem ágában sem volt a szerelemfáltás!

Szinte megborzádtam az iszonyú következményektől, amelyeket ez a meg gondolatlan próbatétel maga után vonhat. Teremtő atyám, ha csakugyan, ha komolyan válaszolni talál erre a levélre s énnekem a tulajdon két szememmel kell majd látnom a választást poste restante a főpostán s végig

kell olvasnom, mely napra és melyik órára ígér találkat annak, annak a...

Kacagott:

— Annak a hölgyikének, akit én kreáltam neki, hogy ő essék be a verembe, holott máris éreztem, hogy magam estem bele... Minden egy pillanat alatt rontott az agyvelembem. A szegény levélhordó meg majd löktem. A szegény — haha — igazán majd löktem. S olyan jóízűen nevetett melléje.

— Ugy bizony, — folytatta a mikor abbahagyta a nevetést, — szépen beleakadtam a magam állította csapdába.

— Aznap délelben ugyanis az én drágalátos uram a rendes időben hazajött s csodálatosképp a legszeretreméltóbb képpel nézett a szemembe. Nyilvánvaló, hogy ez csupán én előttem volt csodálatos, mert hiszen alkalmasint azelőtt is mindig úgy nézett rám. Csak hogy én aznap már egészen meg voltam háborodva. Azt képzeltem, egy bűnös férj sunyiságával kell majd lelrefordítania a fejét, vagy kell lesütnie a szemét, amikor azt a levelet átadtam neki. Dehogy! Eszébe sem jutott! Kissé meglepetve nézte a címzést, kérdezte, mikor hozták és meg nézte a bélyeg keltét. Azután némi érdeklődéssel vizsgálta a borítékot, beosont a szobájába.

— És? Kérdezte mosolyogva Gizi.

— Én is kipirultan állottam az ebédelőben, háttal fordulva az ő szobájának. Egy-

szerre, alig hogy felbontotta a levelet, halom, hogy esőndesen behuzza az ajtót.

— Ah, gondoltam — tréfára igyekezvén fordítani azt a fölötte kellemetlen érzést, amely megszállt, — ah, így vagyunk! Hát az én kitűnő férjemuramat még egy ilyen ösmeretlen valami is érdekli? Na jó! és elfutott a méreg, hogy majd megpukkadtam — ez egyszer ugyan megjáród velem, szentem! Alaposan neveltségessé foglak tenni, ha felelni mersz neki! A föld alá fogsz bujni szégyenedben, úgy kifigurázlak! És mint a mikor nagyon savanyu almába harapunk, amelyikről a háziasszony iránt való udvariasságból azt kell mondanunk, hogy édes, fanyarul mosolyogtam melléje.

— Akárcsak mostan, elmélkedett a kis barátnő.

— Meglehet. Hanem elég az hozzá, hogy a cseléd betálat és hívta ebédhez. Kijött. Arca nyugodt volt, szinte derült. Fűrésző pillantást vettem rá: vajjon mi megy végbe most ebben az emberben? Ennek az új, vagy éppen újabb kalandnak a részletével foglalkozik-e, vagy a cselét vette volna észre, avagy... dehogyan foglalkozott, dehogyan vett észre valamit! A hajamat cirógatta az éhhetetlenje! A veséjébe szerettem volna látni.

— Mért nem eszel? — kérdeztem szárazon.

Rám nézett; mosolygott, édeskésen és szerelmesen, de, hidd meg, főképp bosszantóan.

hetik. Prónai Dezső báró azonban szintén *luteránus* és ennek következtében nem lehet Radvánszky utódja.

(Bécsi lapvélemény a békéről.)

Bécsből jelentik: Országszerte, de bizonyára az egész monarchiában, sőt a külföldön is élénk figyelmet keltenek a Wekerle-kabinet feje és annak több tagja részéről az utóbbi napokban különböző alkalommal tett azon kijelentések, a melyek a politikai helyzet kialakulásának örvendetes gyümölcseként a király és a nemzet közt való egyetértés megszilárdulását hangsúlyozzák. Ha már az országos szükségletek és a kormányzat anyagi életfeltételének, valamint a véderő szilárdulásának és szervezeti folytonosságának biztosítása ugyszólván a gazdasági és állami megújulás jelentőségével bir és Magyarország prestigéjével és az utóbbi bonyodalmak alatt erősen megcsappant politikai súlyát rövid időn helyre fogja állítani, még ezen vívmányokat is túlhaladja talán fontosság dolgában az az észlelet, hogy minden politikai nyilatkozatban fel esendül a hagyományos, magyar királyszeretnek és királyhűségnek ünnepies fogadalma. — Az adott helyzetben jelentős eseményszámba megyen Apponyi grófnak a jászberényi küldöttséghez intézett beszéde, a melyben a függetlenségi párt egész erejét a királyhűség jelégéje alatt ajánlotta fel a magyar állam javát célzó harmonikus munkához és hangoztatta a király iránt való fokozott kötelességérzet tudatát. Ezen nyilatkozat jelentőségét, ha lehet, még növelte Wekerle Sándor miniszterelnöknek ugyanezen alkalommal tett kijelentése, mely a kibontakozás legbecesebb eredményét a király és a nemzet között való teljes egyetértés biztosítását helyezte kilátásba. Természetes, hogy ezek a dinasztikus akkordok országszerte a legélénkebb visszhangot keltették.

A pikáns az az egészben, hogy a *Fremdenblatt*, mint a hadsereg lapja, egyedül kerül megcsönkítés nélkül a király asztalára.

(A magyar ipar pártolása.)

Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint a magyar ipar pártolására legközelebb bank alakul száz millió korona részvényitökével.

És minden különös bevezetés nélkül egyszerre csak, képzeld, azt kérdezi tőlem, emlékszem-e arra a gyönyörű fekete nőre, aki mult vasárnap ott ült szemben velünk egy asztalnál a Városligetben, a kioszkban?

— Emlékszem, igazán szép nő volt, feleltem, nem tudva mire vélni a kérdést.

Ő pedig — óh én ostoba! — szinte magába mélyedve motyogta.

— És egyszerre olyan hallgatag lett. Emlékszel?

S be sem várva a válaszomat:

— Nos lelkem, nem emlékszel, hogy az az öreg ur, aki mellette ült, Boriskának szólította azt a hölgyet? Nem emlékszel?

Ezzel elővette zsebéből a saját levelet, oda tartotta az orrom elé és elbizakodott hangon csufondárosan, de azért mégis roppant önteltséggel nevetve így szólt:

— Nézd, a kis csacsit, — olvasd!

Gizike a süldő menyecske, mint a csipogni készülő madár a csóré, kinyitotta a száját, mintha mondani akarna valamit.

Erzsi azonban, az elbeszélő lanya bosszankodással intett a kezével, miközben igen különös arcot vágott:

— Hadd el kérlek! Ez az őszinteség és az a képzelődő önhittség így együtt... bidd meg, Gizikém, hogy a nagy trémázásaim után, amik az egészet megelőzték, ugy esett nekem ez a dolog, mintha valaki egy dézsa hideg vízzel nyakcentőtött volna...

(Hohenlohe herceg Budapesten.)

Hohenlohe herceg osztrák miniszterelnök holnap reggel Budapestre érkezik. Látogatása inkább udvariassági, mint politikai jellegű. Tiszteletére *Wekerle* Sándor miniszterelnök ebédet ad. *Hohenlohe* este visszautazik Bécsbe.

(A főrendiház elnöksége.)

Politikai körökben ma határozott formában elterjedt az a hír, hogy *Szell* Kálmán elfogadja a főrendiház elnökségét. Ez esetben természetesen lemond szentgothárdi mandátumáról.

(A horvát tartománygyűlés.)

Zágrábból táviratozzák: Királyi kéziratla ma ünnepélyesen megnyitották az országgyűlést. A közönség az ellenzéki képviselőket megéljenezte és virágot szórt rájuk. A nemzetipártiakat, különösen *Héderváry* Károly gróft erősen megabucogták.

A közönség az utcán újból megtámadta a nemzeti pártiakat, akik kénytelenek voltak a támadás elől a városházára menekülni.

A város és az egyházkerület.

400000 korona kulturcélra.

A jog és pénzügyi bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— május 9.

Szokatlanul impozáns érdeklődés nyilvánult meg a jog és pénzügyi bizottság tagjai részéről a mai ülés iránt. A bizottságnak 24 tagja közül eddig alig szállingóztak össze négyen-öten, míg most tizenheten tanácskoztak azokról a kérdésekről, amelyek a tárgysorozatban bennfoglaltattak.

A bizottság munkája csigalassúsággal haladt előre. A vitatkozási kedv egyszerre, mint valami lázas tünet, — lepte meg a tagokat s olyan kérdéseknél, amelyek felett máskor vita nélkül napirendre tértek, — most félórahosszat diskuráltak.

A viláért sem akar ez kárhoytatás lenni. A szembeállítás csak azért történt, hogy következképpen leszűrhető legyen az a tanulság, hogy a bizottságnak minden alkalommal és minden kérdésnél a maihoz hasonló körültekintéssel kellene eljárnia.

Egyébként a mai ülés érdekessége az, hogy az új ref. főgymnázium építéséhez 400000 korona hozzájárulást kíván megszavaztatni a bizottság a közgyűléssel.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelen voltak:

Vessey Imre elnök.

Varga Károly, jegyző.

Tagok: Dr. Tüdös János, Riekl Antal, Rechlitz Arthur, Kiss Albert, Hochfelder Jakab, Nagy Sándor, Sinka Sándor, Szabó Kálmán orsz. képviselő, dr. Sz. Szabó József, Márk Endre, dr. Fajér Ferenc, Juhász Ignác, Kardos László, ifj. Schwarz Vilmos, Kaszanyitzky Andor, Csanak József, Márton Imre, dr. Magoss György főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Bészter Károly tanácsnok, Aczél Géza főmérnök és Oláh Károly tanácsnok.

József főherceg szobra.

A székesfőváros törvényhatósági bizott-

sága gyűlést indított József főherceg Budapesten emelendő szobrára. A szobor költségeihez való hozzájárulásért átiratot küldött Debrecen törvényhatóságához is, amelyre vonatkozólag a jog és pénzügyi bizottság Roncsik Lajos főszámvevő véleményezése alapján azt javasolja, hogy a törvényhatóság 1000 koronát áldozzon József főherceg szobrára.

A kath. főgymnázium téglái.

A városi törvényhatóság annak idején 60,000 frt. készpénzzel és 40000 forint értékű téglával járult hozzá a katolikus főgymnázium felépítéséhez. A főgymnázium az egész téglamennyiséget akkor nem vette igénybe, miután a városnak nem volt meg a kellő mennyiségű téglája. Ezért dr. *Wolafka* Nándor püspök most beadványában azt kéri, hogy a ki nem szolgáltatott 435000 darab téglát természetben, vagy pénzértékben, szolgáltatassa ki a kath. egyháznak a város.

Roncsik Lajos főszámvevő ellenzi a kérelem teljesítését, mert a városnak sem téglája, sem pénze nincs.

Márk Endre azt az álláspontot foglalja el, hogy a 435000 darab téglát ki kell szolgáltatni, miután az közgyűlési határozaton alapul.

Márton Imre feleliti, hogy a közgyűlési határozatban szigoruan körül van írva, hogy a város a kath. főgymnázium építéséhez járul hozzá a meghatározott mennyiségű téglával. Miután a főgymnázium már felépült a város esetleg más építkezésekhez nem járhat anyaggal. A kérelem teljesítését ellenzi.

Szabó Kálmán szerint a hátralevő téglamennyiség kiszolgáltatását a közgyűlési határozat egyenesen meghatározza. Ez elől kitérni nem lehet.

Nagy Sándor ugyancsak a kérelem teljesítése mellett foglal állást. A város 100000 forint segélyt szavazott meg a főgymnázium építéséhez s ezt az összeget egészben ki kell szolgáltatni.

Juhász Ignác a város hozzájárulását nem tekinti ugyan alapítványnak, hanem segélynek, ajándéknak, — mindazonáltal a kérelem teljesítése mellett foglal állást, miután a közgyűlési határozat érvényét megtagadni nem lehet.

Kiss Albert szintén kiadandónak tartja a téglamennyiséget.

Kardos László szerint a közgyűlés határozatát végre kell hajtani.

A jog- és pénzügyi bizottság *Márton* Imre indítványának mellőzésével a kérelem teljesítése mellett foglal állást azon kikötéssel, hogy a 435000 darab téglát természetben adassék ki, de semmiesetre sem pénzben, ellenértékében.

A határozat kimondása után *Márk* Endre felpanaszolta, hogy a bizottság plénuma elé jogi vélemény nélkül kerülnek az ügydarabok. Ezt az eljárást jövőre nézve kiküszöbölendőnek tartja.

Dr. *Magoss* György főügyész kijelenti, hogy ő csak akkor köteles jogi véleményt mondani, ha erre a bizottság közvetlenül felkéri; kivételt csupán azok az ügyek képeznek, amelyeknél az előzetes jogi vélemény elkerülhetetlen.

Dr. *Tüdös* János oly fontosnak tartja például a most eldöntött ügyet is, hogy okvetlenül főügyészi véleménynyel ellátva kellett volna a bizottság elé kerülnie.

A felszólalások alapján a bizottság határozatilag megkivánja, hogy jövőben teljesen előkészítve kerüljenek az egyes ügydarabok a bizottság elé.

A kézügyesítő egyesület kérése.

A debreceni kézügyesítő egyesület 1906-ra 600 korona segélyt kér a várostól.

A bizottság rövid vita után 1906-ra 300 koronát, 1907-re ugyancsak 300 koronát javasol megadni.

400000 korona az új főgymnáziumnak.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület már hosszabb idő óta foglalkozik azzal a tervvel, hogy a jelenlegi főgymnázium helyett amely már régebbi idő óta nem képes befo-

gadni a jelentkező növendékeket, — modern önálló épületet emel a főgymnázium oel-jaira.

Tervének megvalósítására szükségét látta az egyházkerület annak, hogy a város anyagi hozzájárulását is igénybe vegye. — Ennélfogva beadványban arra kéri a város törvényhatóságát, hogy az új gymnázium felépítéséhez járuljon hozzá 400,000 koronával.

A beadvány felemlíti, hogy az állam 300,000 koronával járul hozzá az építkezéshez. A tervezet egy millió koronát kíván, ennél fogva a város és az egyház 400,000, illetve 300,000 koronával járulna hozzá az építkezéshez.

Az új főgymnáziumot a Csokonai szobor háta mögött levő 1. 3. 5 és 7. sz. telkek helyén emelnék fel.

A 400,000 korona hozzájárulást az egyházkerület részint pénzürtékben, részint anyagban kéri a várostól.

A vitát Roncsik Lajos főszámvevő vezette be, aki az egész kérdést csak abból a szempontból bírálja el, hogy miből fedeztessék a 400,000 korona. Ha az összeget megszavazzák, azt javasolja, hogy a nagyközségből fedezzék; ha pedig ez nem volna lehetséges, akkor a községi adópótló alaptól kellene kamatmentes, hosszabb lejáratú kölcsönt felvenni.

A segély megadása esetén természetesen tartaná, hogy a város bizonyos feltételeket szabjon meg.

Nagy Sándor a város elsőrendű köteletségének tartja, hogy a kulturális törekvéseket minél nagyobb erővel támogassa. Ezért örömmel hozzájárul az egyházkerület kérésének teljesítéséhez és az volna hő óhaja, ha a bizottság egyhangulag hozzájárulna indítványához.

Sinka Sándor hálás köszönetét tolmácsolja azoc megható mód felett, amelylyel Nagy Sándor a kérés teljesítését javasolni kívánja. A város köteleossége az új főgymnázium felépítéséhez hozzájárulni s ha a hozzájárulás megállapítása egyhangulag történik legalább elvben, a bizottság mindazoknak forró köszönetét köti le, akik az új főgymnázium felépítését propagálták.

Márton Imrének nincs semmi kifogása az elvben való hozzájárulás miatt, — de elsőrangú kérdésnek inkább azt tartja, hogy miből fedezik majd a 400,000 koronát.

Oláh Károly feltétlenül az egyházkerület kérésének teljesítése mellett van. Egyelőre csak elvben mondja ki a hozzájárulást a bizottság — és egyuttal kérjen felvilágosítást a tanácstól, hogy a 400,000 koronát milyen feltételek mellett adhatja a város és miből fedezné.

Kiss Albert nem tartja ugyan alkalmasnak azt a helyet, ahová az új gymnáziumot építeni akarják, de ha már építik, hát úgy véli, hogy ahhoz a városnak még áldozatok árán is hozzá kell járulni. Ha a város feltételek mellett akarja csak megadni a segélyt, helyesen teszi, de egyelőre most ez a kérdés nem aktuális. A segélyt megadja.

Márk Endre a feltételek kikötésének kérdéséhez szól hozzá. Miután más kulturintézetek segélyezéséhez is talál alapot a város, találnia kell most is. Az ugynevezett feltételeket nem kedveli, mert tulajdonképpen nem is sejti, hogy milyen irányuak lehetnek azok. Most csak az a kérdés, hogy miből fedezi a 400,000 koronát a város?

Oláh Károly: Mért ne lehetne feltételeket szabni? Bizony lehet és kell.

Aczél Géza főmérnök a kérdés etikai részéhez szól hozzá. Ohajtandó lett volna, hogy az építkezés előkészítésénél hallgassák meg a város véleményét is. Ha ez még nem késő, ajánlja megszívlelésre ezt a kérdést az egyházkerületnek.

Márton Imre indítványt terjeszt elő, mely a következőket tartalmazza:

„Mondja ki a bizottság, hogy elvben ohajtja a kért segély megszavazását, — azonban összegének, fedezésének és az esetleges feltételeknek megállapítása szempontjából a kérdésnek tüzetes előkészítése válván szükségessé, az ügyet visszatérteszi a tanácshoz.”

Márk Endre indítványozza, hogy már most állapítsák meg a segély összegét, mert ez megkönnyitné a részletek tárgyalását.

Zádor Lajos szerint Debrecen jól fel-fogott érdeke kívánja, hogy a segély megadassék. Hajlandó minden feltétel és minden kikötés nélkül megszavazni a 400,000 koronát.

Tüdös János csak egy feltételt kíván fűzni a kérés teljesítéséhez. Ez az volna, hogy a város által történő hozzájárulás összege ki legyen tüntetve valamely módon. Egyébként a főgymnázium autonómiájába ütköző feltétel kikötését nem tartaná helyesnek.

Kiss Albert hosszabb beszédben kél Tüdös János indítványának támogatására.

Végezetül Vecsey Imre összegezte az elmondottakat, megszövegezte az indítványokat és elrendelte a szavazást.

Márton Imre indítványát 10 szóval, 5 ellen elvetették, ellenben nagy többséggel elfogadták Tüdös János indítványát, amely szerint a jog- és pénzügyi bizottság a következő javaslattal ellátva terjeszti az egyházkerület kérvényét a közgyűlés elé:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy Debrecen városa az új ref. főgymnázium felépítése és felszereléséhez 400 000 koronával, mint állandó adománnyal járul hozzá azon kikötéssel azonban, hogy az iskola-kezelő testület továbbra is kötelességévé tartja a jogviszonyt, mely a város az egyház és a kollégium között az eddigi törvényes alapon fennállott.”

Miután az idő meglehetősen előrehaladt, a tárgysorozat többi pontjainak tárgyalását holnapra halasztották.

Ülés vége háromnegyed 7 órakor.

Kereskedelmünk a képviselőházban.

— május 9.

(L. J.) Magyarország mindig földművelő állam volt s tegyük hozzá: igazi jogász állam.

Innen van az, hogy a képviselő házban is mindig ez a két tényező jutott felszínre: a mezőgazdasági és a törvényhozási kérdés.

Be kell azonban minden józan embernek látni, hogy kereskedelmünk csak úgy jut igazán érvényre, hogy legyen bár ebből kára a mezőgazdaságnak és a törvénykezésnek, — ha az ipar és kereskedelemnek a kellő tért is megadjuk s az az államban a megillető helyét elfoglalhatja.

Ez a jámbor óhajtás, melyért nálunk már sokan évek óta epekednek, mely sarkalatos vágy már égethetné lakosságunk nagy zömét: még mindig nem képes felszínre jutni és érvényesülni.

Kereskedők, iparosok, gyárosok alig jutnak be a képviselőházba, ezeknek nincs szavuk, ezekhez nálunk nincs bizalom, ezektől, a beléjük helyezett reménytől fázik a mi népünk.

Sajátságos gondolkodás ez!

Míg más államok felépítésében, azoknak fejlődésében, egyik legfőbb tényező, hogy a kereskedő világ szavát a nép, a törvényhozás is megértse, addig nálunk teljesen elzárkóznak tőle, mondhatni, egészen közönyösek iránta.

A mi képviselőinknek túlyomó nagy része földesurakból, ügyvédekkel kerül ki, így minden kérdésben csak ezek lesznek a hozzászólók a magok észjárása s gondolkodása szerint.

A jövő fogja megmutatni, hogy mily káros következményei lesznek ennek, a mi népünkkel ezt nem lehet ma még megértetni.

Egy van, mi még ezen segíteni fog: az általános választói jog.

Ennek is végre majd csak felderül a hajnala.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— május 9.

Bevonva már a lobogók,
A harci lárma elpihent,
Mevannak im, a honatyák,
És meg van már a parlament,

Néhány nap mulva Bécs felől
Egy gyorsvonat robogva száll,
Oly rég járt erre! Szint' csoda,
Hogy mégis csak idetalál.

S oly hosszú kinos árvaság,
Oly hosszú néma csönd után
Életre pezsdül odaát
A fényes várkastély Budán.

És felvonul egy ragyogó,
Győzelmes, daliás csapat,
Hogy szinte reng az ősi vár
Dübörgő lépteik alatt.

Zsinóros dolmányuk feszül,
És oldalukon szablya van,
Kucsujuk kócsagján a nap
Megcsillog, a mint átsuhan.

Oh, milyen ragyogó e kép,
Mily csodaszép, elbűvölő!
Régen letűnt, nagy és dicső
Napokra emlékeztető!

Emlékek, álmok, tűnt idők,
Óh váljatok valóra mind,
Hogy a magyar, mint hajdanán,
Hazáján ur legyen megint!

Fenő.

Virág- és kocsikorzó.

A Szent Erzsébet egyesület mulatsága.

— május 9.

A Szent Erzsébet nőegylet június 9-iki mulatságát rendező 50 tagu hölgybizottság Irinyi Istvánné elnöklete alatt tegnap délután ülést tartott, melyen a virágkorzón résztvenni szándékozók tájékoztatására a következő szabályokat állapították meg s melyet a kocsitulajdonosoknak megküldenek:

Ez alkalomra a rendezőség a következő szabályokat teszi közhírré:

1. A virágkorzón úgy saját fogatokkal, mint két és egyfogatu bérkocsikkal és kerékpárokkal részt lehet venni.

2. A diszítés minimuma a következőkben állapították meg:

A lámpások, rudvége, kantár, kámkápa virágokkal diszítendő, ugyszintén kerékpároknál a kormányrud s kerekek. Ennél kevesebb diszítéssel kocsik és kerékpárok a korzóra be nem bocsáthatnak.

3. Élő, vagy csinált virágot tetszés szerint lehet a diszítéshez használni.

4. A résztvevni szándékozók május hó 20-án déli 12 óráig jelentkezhetnek dr. Irinyi Istvánné urnónél mint az egylet társelnökénél akár személyesen, akár írásban (Debrecen, Arany János utca 4 sz. emelet.)

5. A bejelentés alkalmával kettős fogatokért 7 korona, egyes fogatokért 4 kor. s kerékpárokért 2 korona részvételi díj fizetendő.

6. Urkocsosok és kocsisok a korzón a rendezők rendelkezéseinek engedelmeskedni kötelesek.

7. A néző közönség a Simonyi-ut két gyalogjárójára 50 fill. belépő jegyekkel bocsáthatik be.

8. A díszítéshez magyar gyárból művirágokat szívesen közvetít az egyesület elnöksége.

A korzó után 6 órakor a nagyterdei régi lövelde s vígadó előtt az egyesület hölgyei által oszonna lesz felszolgálva — 8 órakor pedig a vígadó összes termében táncestély tartatik.

A virágkorzón hat érdekes virágsátor is lesz felállítva, melyekben választmányi hölgyek csoportba közt virágot árulnak igen jutányos áron, a korzó alatt egyik helyi zenekar fog játszani, uzsonna és tánc alatt cigányzene lesz.

A széles körű és minden oldalról megnyilvánuló érdeklődésből következtetve, ropant fénynek és nagy sikernek ígérkezik az ünnepély, melynek sikerét a város előkelőségei közül a részben már felkért és még felkérendő védnökök díszes nevei eleve is biztosítják. Külön bizottság rendezi a virág kocsit; 60 tagból álló bizottság a táncestélyt. A már 2 órakor elzáró Simonyi utra 50 filléres belépőjeggyel lehet bejutni, melyek a Ferenc József ut és Hadházi ut sarkán felállított 2 pénztárnál vehetők. Az ünnepélyre meghívottak az egyesület nem bocsájt ki, hanem, tekintettel a jótékony és hasznos célra, — már előre is ezután hívja meg az érdeklődő nagy közönséget úgy a délutáni ünnepélyen, mint a táncestélyen való részvételre.

— **Személyi hírek.** György Endre volt földművelésügyi miniszter, a londoni nagykövetség gazdasági atasséja ma Debrecenbe érkezett. — Dr. Galánffy János kalocsai törvényszéki bírósági elnök, volt debreceni kir. ügyész városunkban időzik.

— **Az új főispán kinevezése.** Wessprémy Zoltánnak Hajdúvármegye és Debrecen város főispánjává való kinevezése a hivatalos lap pénteki számában jelenik meg. Mihelyt a kinevezésről hivatalos értesítés kerül a városhoz és megyéhez, megállapítják az installációs közgyűlés napját. A megyénél be kell várni a törvényszerű nyolc napot, ezért valószínű, hogy a rendkívüli közgyűlések e hó 21-én, hétfői napon lesznek. Egyébként megállapítható, hogy a kinevezés híre általánosan rokonszenves fogadtatásra talált s az installáció fényes és lelkes ünnepségek keretében fog lezajlani.

— **Hajdúvármegye rendes közgyűlése.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága tavaszi közgyűlését május hó első felében szokta megtartani. Most azonban ezt a közgyűlést a rendes időben lehetetlen megtartani, mivel a főispánt beiktató közgyűlés 20-ai körül lesz s az azt követő rendes közgyűlés husz napon belül össze nem hívható, mivel az alispáni, főjegyzői s az esetleg megüresedő állásokra hirdetett pályázat husz nap után telik le. Wessprémy Zoltán ezidőszent még alispánhelyettes főjegyző ma felterjesztést intézett Andrássy Gyula gróf belügyminiszterhez, hogy a tavaszi közgyűlésnek június első felére való eltolását a kényszerítő körülményekre való tekintettel engedje meg. A belügyminiszter az engedélyt később kivül megadja.

— **Hajdúvármegye jegyzői és a belügyminiszter.** Ma délelőtt Andrássy belügyminisztertől Hajdúvármegyehez leirat érkezett, mely a jegyzők között bizonyára nagy örömet kelt. A belügyminiszter ugyanis kiutalja a megyebeli jegyzőknek és segédjegyzők egy részének a fizetési hozzájárulást. A miniszter leirata szerint a jegyzők fizetését, ha 1600 koronánál kevesebb,

a segédjegyzőké, ha 1000 koronánál kevesebb, a miniszter 1600, illetve 1000 koronára az állampénztárból kiegészíti. A miniszter leiratát közlik a megyebeli jegyzőkkel és segédjegyzőkkel, akiknek az állami hozzájárulást 8 hónapra visszamenőleg kiutalta Andrássy.

— **Apponyi Albert Debrecenben.** A magyar tornaszövetség évenkénti ünnepén és versenyén eddig többnyire a vallás- és közoktatásügyi miniszter szokta a védnökséget elvállalni és a versenyen meg is jelent. Az idei debreceni szövetségi versenyeken védnök nem lesz, de megjelenésre a szövetség és a debreceni tornaegyesület felkéri Apponyi Albert minisztert. A szövetség titkárátlérkezett távirati tudósítás szerint a meghívó küldöttséget e hó 10-én fogadja a miniszter akkor déli el, lesz a Debrecennek miniszter vendége május 27-én. Együttal megemlítjük, hogy a szövetség 56 egylete közül 24 testvér egylet jön el Debrecenbe. Ezekben nincsenek középiskolai tanulók, sőt igen sok a 30 éven felüli ember, a ki a csapatban ki fog vonulni. Mint iskolák csak a debreceni középiskolák egy-egy csapata vesz részt, s ezek egymás között, az egyletektől függetlenül versenyeznek három számban. A labdaversenyek nevezési lezárdtak s az eredmény az, hogy a rugólabdaversenyben három első rendű budapesti csapat fog Debrecenben mérkőzni. Csakis most lesz alkalmunk Debrecen város lakosságának igazi, szép footballjátékot élvezni. A debreceni egyesület néhány évvel ezelőtt próbált játszani, de abbamaradt; azután nem kell a játékot megítélni. A fűlelabdajátékban nyolc csapat áll ki versenyre. Az első mérkőzések május 26-án szombaton folynak le, a döntők vasárnap délután az ünnepély keretében. Itt Eperjes és a budapesti egyesület csapata fog erősen harcolni egymással.

— **Uj főispáni titkár.** Ily címen megírtuk ma, hogy a belügyminiszter Rásó István főispáni titkárt elhelyezi Máramaroszigetre. Amint most illetékes helyen értesülünk ez a híresztelés a közelgő nyári szezon első — kacsája. Wessprémy Zoltán designált főispán a leghatározottabban kijelentette, hogy titkárául mindenesetre Rásó Istvánt tartja meg.

— **Az a bizonyos 200 korona.** Kovács József polgármester ma a következő sorok közzétételére kérte fel lapunkat: „Azt a 200 koronát, melyet valaki Lukács Juliska színművész urnőnek akkor küldött, a mikor a helyi hírlapokban is ismertetett, de tévedésből származottnak bizonyult mellőztetése miatt a beküldő vélekedése szerint méltatlanul nélkülözött — Lukács Juliska urnő ma a polgármester kezébe letétbe helyezte — s előbbi felhívása folyamánként ma újra felhívja az ismeretlen adakozót, hogy jelentkezék a polgármesternél, ha a történt felvilágosítások után eme 200 koronához való tulajdonosi jogát érvényesíteni kívánja. — Letette a polgármester kezébe a nevezett urnő azt az iratot is, melyet az ismeretlen adakozó a nemes szívé s a színművészetért lelkesedő ember barátokhoz intézni kívánt — ez utóbbit azért, hogy a jelentkező igazolhassa magát az által, hogy a felhívás szövegét ismeri s annak kéziratáról hasonló kéziratot tud felmutatni. És letette azzal, hogy ha harminc nap alatt ilyen jelentkező nem lenne, úgy a 200 korona, a debreceni mentő egyesületnek átadassék alapítványi tulajdonul. Felhivatik ennél fogva

az ismeretlen adakozó, hogy jogosultságának igazolása mellett visszavegye a 200 koronát; avagy azzal rendelkezék tetszése szerint, a jelentkezési határidő lesz folyó 1906 évi június 10.

— **„Jegyzetek“.** Tisztelettel arra kérem fel „Jegyzetek“ című művem aláírási ivaik tartóit, hogy azokat címre (Darabos u. 38.) vagy a Csáthy féle könyvkereskedésbe beszolgáltassák mielőbb sziveskedjenek. *Gáspár Imre*

— **Eljegyzés.** Czeizing Lajos kereskedelmi és iparkamarai számústól jegyet váltott Csicsó Lajos debreceni kereskedő szép és kedves leányával *Erzsikével*.

— **Az asszony miatt.** Vas Antal kabai napszámos úgy találta, hogy nem érdemes élni. Rossz a világ, rosszak az emberek, rossz az asszony is, a zsémbes élete párja, sőt az a legrosszabb. Folytonosan veszekedik vele. Azt is zokor veszi tőle, azért is berzenkedik, ha néha napján beitaloz egy kicsit. Pedig ha iszik is csak azért teszi, hogy jó kedve legyen, hanem hát ezt nem lehet megértetni a vászoncseléddelel. Mindig nyelvel. Azt mondja, hogy korhely, eliszsz a keresetét, hogy az ilyen ember jobb lenne, ha nem lenne. Hát meglehet, hogy igaza van, lelke rajta, legyen meg a kívánsága, önmaga is úgy találta, hogy nem érdemes élni. Tegnap még utoljára alaposan kimutatta magát kedvére a falu kocsmájában. Aztán hazament, — az asszony nem volt otthon, — bezárkózott és felakasztotta magát az ajtó sarkára. Mire rátaláltak már halott volt.

— **Eltűnt asszony.** A rendőrség ma délután valami Kosztya Györgyné nevű asszony eltűnéséről tetek jelentést, akinek napokkal ezelőtt nyoma veszett. Még elsején eltávozott Nyil utca 15. szám alatti lakásáról, három apró gyermekének hátrahagyásával és azóta nem mutatkozott. — A rendőrség elrendelte körözését.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy ház Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő ki-rakásban.

— **x Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az *Iziz* hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. **Ar** csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben *Sziliz* Ferenc gyógy-szertárában, Piac-utcán.

— **x Az Arany Bika** kávéházban minden este cigányzene.

Családi dráma a fővárosban.

A férj bosszúja.

(Saját tudósítónktól.)

— május 9.

Véres családi dráma történt ma délelőtt az Irinyi utcai főkapitányság épületében. Egy mázoló segéd megtámadta a főkapitányságon ellene panaszt tevő feleségét, aki hűtelenül elhagyta. Négyeszer lőtt rá. Három golyó talált, de az asszony sebesülése nem veszedelmes.

A dráma részleteiről tudósításunk a következő:

Merarits Ferenc mázoló segéd ezelőtt négy évvel a csehországi Varasdou, ahol dolgozott, megismerkedett Perevec Fannyval, aki bukott nő volt és egy varasdi nyilvános házában élt. Merarits a leányt kiváltotta és

feleségül vette. Az asszony három esztendőig tisztességesen viselte magát. Hűséges hitvese volt a férjének.

Merarits két évvel ezelőtt Budapestre utazott és itt telepedett le. A Damjanich utca 34 számú házában bérelt lakást. Vasárnaponként az Almásy-téren levő horvát-szerb egyesületbe járt fel a házaspár szórakozni. Az asszony itt megismerkedett Markovits Milán lakatos segéddel, aki rossz multu ember. Markovits tüzesen csapta a szelet a fiatal asszonynak és sikerült is elcsábítania.

A mult hét végén Perevecz Fanny megszökött az urától, magával vitte az ágynevelőt, több ruhaneműt és szeretőjének Király utca 14. számú lakására költözött. Meraritsot rendkívül elkésztette felesége hűtlensége. Több levelet írt neki, amelyben kérte, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony nem is válaszolt. Vasárnap ismét írt egy levelet, amelyben a többek között a következők voltak.

Kedves drága feleségem! Ugy kérek, mint az Istent, gyere vissza hozzám. Ne nagyj el! Ha ezt a kérésemet sem teljesíted, nagyon megkeserülök.

A hűtlen asszony erre a levélre sem válaszolt. Ez végleg elkésztette Meraritsot. Elhatározta, hogy megöli feleségét. Meg is üccente az asszonynak, hogy ahol előtalálja, lelövi.

Tegnap egy dob utcai ószeresnél revolvért vásárolt, amelyet öt golyóval megtöltött. Mielőtt azonban végrehajtott volna szörnyű elhatározását, utolsó kísérletet tett felesége visszaszerzésére. Elment a főkapitányságra, hogy feljelentést tesz a felesége ellen lopás miatt, mert az elvitt több ruhadarabot. Ugy számított, hogy a feljelentésre az asszony megijed, visszatér hozzá és akkor ő feljelentést visszavonja. A végzet azonban úgy hozta magával, hogy az asszony is ma délelőtt sietett a főkapitányságra férje ellen életveszélyes fenyegetés miatt feljelentést tenni. A házastársak Szalay Jenő rendőrfogalmazónak II. emelet 115. számú előszobájában találkoztak.

Szalay rendőrfogalmazó a panasztevők között éppen a jelentkezés sorrendje szerint osztotta ki a sorszámokat. Merarits a mint meglátta a feleségét, egyszerre elöntötte az indulat, előrántotta a revolvért és gyors egymásutánban, mielőtt megakadályozhatták volna négyszer az asszonyra lőtt. Három golyó az asszonyt találta, egy Szalay fogalmazó szobájának ajtajába furdott. Merarits tovább akarta folytatni a lövöldözést, de Szalay fogalmazó hirtelen felkapta a megsebesült asszonyt és bevitte a szobájába. A dühöngő Meraritsot pedig Nemesi Dezső és Bakos Ferenc detektívek megragadták és kicsavarák kezéből a fegyvert. A sebesült asszonyhoz a mentőket hívták, akik konstataálták, hogy három helyen sebesült. A hátán,

a bal hóna alatt és a jobb közép uján. Sérülései, miután a golyók nemesebb szerveket nem értek, nem súlyosak.

Az asszonyt a Rókus-kórházba vitték. A merénylet férjét letartóztatták. Amikor Tóth János rendőrkapitány kihallgatta, megjegyezte:

— Amikor feleségül vettem azt a bünnös nőt, mondotta a plébános ur, hogy rossz vége lesz ennek a házasságnak. Bár hallgattam volna rá.

TAVIRATOK.

A Reichsrat összehívása.

Bécs, május 9. A Wiener Zeitung a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Kedves Hobenlohe-Schlingsfürst herceg! F. é. május 1-ére egybehívom a reichsrathot, hogy újra megkezdje működését.

Bécs, május 8.

Ferencz József.

Gautsch kinevezése.

Bécs, május 9. A király Gautsch bárót kinevezte a főszámvevőszék elnökévé.

Elítelt sikkasztó.

A kecskeméti törvényszék nagyszabású bűnpörben ítélkezett ma. Tormány Ferenc számtiszt ült a vádlottak padján, aki a rábi-zott hivatali pénzekből 40000 koronát elsikkasztott. A törvényszék a sikkasztót három évi börtönnel sújtotta.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 9.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. — Tartott irányzat mellett 18,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. — Egyébb gabonanevek közül zab emelkedő, tengeri tartott, a többi változatlan. — Idő: szép.

Buza áprilisra	15.98—16.
Buza májusra	16.44—46.
„ októberre	—
Rozs áprilisra	13.50—52.
„ májusra	18.16—20.
Zab áprilisra	13.02—04.
„ októberre	13.68—70.
Tengeri májusra	13.82—84.
„ júliusra	—
Repee augusztusra	27.90—28.

Szerkesztői-posta.

Versolvasó. Ma megjelent „Beteg vagyok” e versünkben sajtóhibák maradtak. A harmadik strófában köntarcát=körtancát az utolsóban pásztor-sip=pásztorfüty és „ha kis harang száll”=szóll. Az első súlyos sajtóhiba, az utolsó szintén, mert tudvalegő dolog, hogy a harang nem szokott szállni, ha csak le nem szakad a gerendája.

T. G. Koszorukat a színházakban a színésznők részint a közönségtől kapnak, részint maguk adnak, vagy adatnak maguknak. Mindháromra látunk példát a lefolyt szezon utolsó napjaiban. I g a z i koszoru volt a Sz a b ó Irmáé. Ezt a megtiszteltetést ugyanis a kritikusok kezdeményezték, a felett való felháborodásukban, hogy nem éppen kiváló színésznőkre csóttól özönlött a virágok áldása, ő pedig érdemelt viszonzás nélkül ontotta a közönségre tehetségének virágait. Hogy kíváncsiságát teljesen kielégítsük, idejegyezzük, hogy erre az ezüst koszorura L o r á n d József szerkesztő gyűjtött elismerésemelőtő buzgalommal és kellő sikerrel.

Kis korhely. Azt kérde tőlünk, hogy micsoda biztos ellenszere van az ivásra következő nagy „kacanjammer”-nek? Egyetlen egyet tudunk, vagyis: egy nappal előbb nem inni! Mondják ugyan, hogy „ebmarást szörével”, az az másnap is isznak a tegnapposság elnyomása végett. Pedig csak azért iszik az ember zugó fejjel, mert még van benne valami a tegnapi szeszből, azért követi el a bolondságot manap is.

● Saját ●
készítményű
sérvkötők,
haskötők,
hátegyenesítők,
Orthopádiai
cikkek,
mértékszerű kérés-
szítése, valamint
szakszerű javítása
el válaltatik.
Nagyválaszték
valódi francia
és amerikai
gumi külön-
legességek
férfi- és női
övszerekből.

SCHÖN SÁNDOR
keztü, kötszer és orvosi műszertára
Debrecen, Piac-utca 12. szám. Stencinger-ház.

Legdivatosabb
női, uri és gyermek
keztüük,
Glace és mosható
szarvasbőrű,
valamint selyem és
csipke szövetekből
Harisnya kötők
nadrág tartók nagy
választékban.

1 pár keztü
tisztítás vagy
mosás
20 fillér

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság.

Működésünket

folyó hó 10-ikén, csütörtökön Debreczenben, Piac-utca 32. sz. a.
megkezdjük.

Foglalkozunk a bankszerű üzletek minden ágával u. m. Váltók leszámítolása, kötvény-
kölcsonők. — Törlesztéses-záloglevélkölcsonők ház és földbirtokra. — Előleg (lombard)
kölcsonők. — Tözsdei megbizások, óvadékkölcsonők. — Betétek könyvecskékre, pénziár-
jegyekre, checkszámlára. — Értékpapírok, ercpenzek, szelvények beváltása.

További felvilágosítással készsággel szolgál az

Általános Takarékpénztár
részvénytársaság ügyvezetője.

Ne vásároljon addig senki sem!

kinek elegáns
mell és derékfűzőre

van szüksége, míg az

Erdős Kálmánné

által készített modern

mell és derékfűző

mintákat megnevezték, melyeket legnagyobb szakértelemmel és legújabb fazonra készít mérték után bárkinek.

Kívánatra mérték felvételt lakáson is eszközöl.

Tisztelettel

Erdős Kálmánné

Debrecen, Piacz-utca 52.

Javitást és tisztítást olcsó áron elfogad.

Hajdúvármegye Árvaszékétől.

5214.—1906. á. 11. számhoz,

Arverési hirdetmény.

Hajdúvármegye árvaszéke közhírré teszi, miszerint a néhai özvegy Bartha Mihályné hajdubadházi volt lakos hagyatékához tartozó és a hajdubadházi 3490 számú telekjegyzőkönyvben 227 hrszám alatt foglalt házias elek 1906 évi június hó 7-ik napjának délelőtti 9 órakor Hajdubadház kö ségházánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett el fog adni:

1. Az eladásra kijelölt 227 hrszámú ingatlan két részletben fog árverés alá ki téteni és pedig előbb a nagyobbik ház a hozzá tartozó beltelekkel 5800 korona kikiáltási ár mellett, azután a kisebbik ház a hozzá tartozó beltelekkel 1200 korona kikiáltási ár mellett.

2. Arverelni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%-liját 580 korona ille öleg 120 koronát az árverés foganatosításával megbízott főszolgabíró kezéhez az árverés megkezdése előtt bánatpénzül lefizetni, mely bánatpénz a vételár utolsó részletébe fog beszámíttatni.

3. Tartozik vevő a vételár három egyenlő részletben és pedig az első részletet az előjáróság kezéhez a leütés ől számított egy, a másodikat a leütés ől számított 2 a harmadikat a leütéstől számi va 3 hónap a alt, mindenkor a leütéstől számított 8% kamatokkal Hajdubadház község gyámptanárába befizetni.

4. Vevő a vett birtoknak azonnal birtokába lép s a birtoknak hasznélvezete mellett a leütés ől terheket, ugyszintén a szerződés és átírással járó egyéb költségeket is viselni tartozik, tulajdonjoga azonban csakis a teljes vételár lefizése után lesz bekebelezendő.

5. Vevő addig, míg a vó elár u első részletét le nem fizeti, az ingatlanon levő épületeket tűzkr ellen biztosítani tartozik.

6. Ha a vevő a fentebbi feltételeknek bármilyen tekintetben eleget nem tenne az általa megvett ingatlan birtok a gyámháóság tetszése szerint vevő kárára és veszélyere újabb árverésre kitétethetik, vagy ennek mellözésével vevőn a vételári részle ek s ezeknek a leütéstől számított s a 8% kal kamatozó kamatai (1877. XX. t.-e. 290. §.) a törvény rendes uján bevétethetnek.

7. Ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az árvaszékhez intézett beadványban valaki részéről a megállapított bánatpénz és a megöröztént árverésen elért vételár 10%-ának letétele mellett a vevő ígéretét, ennek legalább (1/10) részével meghaladó ajánlat tétetik az árvaszéknek jogában áll, az előbbi árverést ha álytalannak nyilvánítva újabb árverést rendelni. Az utóajánlat az ajánlattevőre feltétlenül s akkor is kötelező, ha az ajánlata folytán elrendelt árverésen meg nem jelen és ha az övénél magassabb ígéret nem tétetik, az ingatlan általa megvettnek jelentetik ki.

Kelt Debrecenben, Hajdúvármegye Árvaszékének. 1906. évi május hó 5-ik napján tartott ülésében.

Orosz, h. elnök.

Hirdetések

FELVÉTELEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN, Csapó-utca 9 szám. — Telefon szám 275

TÖRÖK a SZERENCSE KOVÁCSAI

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **25 millió** koronánál több nyere ményt fizettünk ki nagyrabesült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb** nyere ményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a 600.000 koronás főnyere ményt, **a legnagyobb 400.000** koronás főnyere ményt

továbbá 5 á **100.000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70.000**, 3 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**, **15.000** és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000 500 koronás és egyéb nagy nyere ményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 18-ik magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre ismét **62.500** pénznyere ményt jut és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyere ményt. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve mellett álló számot eltalálta, melyre egy nagy nyere ményt jut.

Adám, Adél	4940	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adólar, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ódón, Narcisz	20989
Adóli, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszli	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Peter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	Jozsef, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Amália	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24245	Erno, Genoveva	24363	Károly, Katalin	29634	Robert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroška	37411
Ambros, Beria	28881	Frigyos, Gabriella	34933	Kristóf, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blauka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rozsika	38248
Anna, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leo, Kunigunda	41919	Simon, Sari	82891
Arpad, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	37794	Géza, Hermína	51398	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	86049
Aurel, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86014	Thamer, Theodora	92773
Attila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90870	Tivadár, Teréz	123502
Balass, Cornelia	84778	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabas, Borotya	101404	Hermann, Ilma	123501	Ethaly, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Iika	123506	Eiklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktoria	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Iren	123546	Eiksa, Malvin	123514	Vinco, Vilma	123518
Bornát, Emma	123509	Ilés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Daniel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Maria	5483	Zeigmond, Zsuzsanna	123522
David, Eva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Martha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nyere mény esetleg **1.000.000** korona; továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyere mény **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000** 2 á **90.000**, 2 á **80.000**, 2 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, 3 á **40.000** 3 á **30.000**, 6 á **25.000**, 9 á **20.000**, 13 á **15.000**, 44 á **10.000** korona és még sok egyéb nyere mény

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt. — **.75**, vagy **1.50**; ¹/₄ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy **3** korona. ¹/₂ „ „ „ **3.—**, „ „ **6.—**; ¹/₁ „ „ „ **6.—** „ **12** „

A sorsjegyeket ufánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. e. május hó 15-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak

Török A. és Tarsa

Sürgöycim: **bankháza, BUDAPESTEN.** Sürgöycim: Törökek, Budapest.

H a z á n k l e g n a g y o b b o s z t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .

Főáruháuk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a. II. fiók: Muzeum-körut 11/a.**

Csak
Selle és Kary

FREDIA

legjobb
tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábelire.

Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,
Boxcalf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábelikre.

Bécs, XIII.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai
(Asztma, Emphysem) az emésztési szervek,
szív-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs theropia, pneumatikus
kamarák, hidegvízgyógyintézet, szénsavas fürdők,
Fangó-gyógy-méd stb. stb.

Gyógyforások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent-
János-kut, Remete-forrás.

■ Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a **Fürdőigazgatóság.** ■

Nyári üdülő-
IDÉNY:
Május—Október.

Az 1902. pozsonyi kiállításon is kiválóan jó gyártmányért 2 oklevéllel kitüntetve.

GNOM benzín-motor és GNOM szivó-gázmotor.

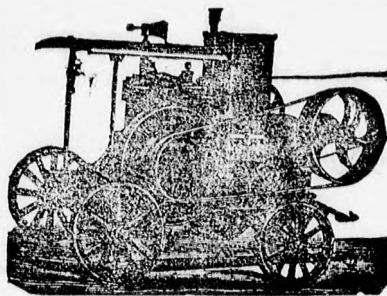
Okleveles gépész feles-
leges.

Könnyen kezelhető.

Óra- és lóerőnként cca
3 fillér

Villanyos gyujtnél.

Olesőbb a gőzgétással.
3000-nél több üzemben.



Referenciák:

Kenitzer Gyula Deb-
recen, fegyverneki
uradalmában. Feld-
mann József, nyir-
acsádi uradalma. —
Nagy Gábor, Nagy-
kánya, Br. Evildburg
E. B. Illye.

Oberurseli motorgyár részvénytársaság

Oberursel, a majnai Frankfurt mellett.

Iroda s raktár: Budapest, VI., Ó-utca 6. szám.

Megkezdődött

a nagy Pünkösdi vásár
ár leszállítással

Női kalapokban, Leány- és fiú ruhákban

Női confectionban

Rózsa Ignác Kistemplombazár.

Blousok és pongyolák félárban.

Debreceni Vasöntőde és Géplakatosság

raktárhelye Péterfia 73. sz. (volt Bauer-gyár.) Telefon 467. sz.

Páratlan mintaraktár

hazai, legjobb gyártmányú gazdasági gépekben.

Kiváló hazai- és külföldi különlegességek

tejgazdasági, szőlészeti-, borászati- és háztartási gépekben.

Mc. Cormick amerikai gépgyártársaság képviselője
aratógépek, acél lókapák, fűkaszálók, szénagyűjtők, zöldtakarmány aprítók tengeriszártépők és benzinmotorokban.

Saját gyártmányú, tökéletes, olesó kútszivattyúk
vizfecskendők, kertibutorok, úthengerek, álló szerelvények, építkezési- és csatornázási vastárgyak.

Vaskályhák, kályhakellékek és diszöntvények.

A raktár megtekintésére érdeklődők szívesen láttatnak!

273-10-4.

NB. A hadházi utcai gyártelep. (Telefon 46. sz.) Végez minden géplakatos, kazán és műkovácsmunkát; gazdasági gépek
szakszerű javítását; Italóvályuk, vasszerkezetek, kerítacsokat készítését, stb.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.